

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

Дипломна робота магістра

на тему: **«ФОРМУВАННЯ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЙ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ»**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи РО1–М18z
спеціальності 013 Початкова освіта
Шафранюк Тетяна Михайлівна
Керівник: Моцик Р.В., кандидат
педагогічних наук, доцент

Рецензент: Бахмат Наталія Валеріївна,
доктор педагогічних наук, професор

Кам'янець-Подільський – 2019 р.

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ 1. Науково-теоретичні засади вивчення проблеми формування самоосвітньої компетентності учнів початкових класів.	8
1.1. Характерологічні особливості ключових понять проблеми ..	8
1.2. Особливості формування самоосвітньої компетентності учнів початкових класів.	19
1.3 Впровадження інформаційних технологій дистанційного навчання в початкову школу	27
1.4 Особливості організації дистанційного навчання учнів початкових класів за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.....	32
Висновки до I розділу.....	36
Розділ 2. Дослідно-експериментальна методика формування самоосвітньої компетентності учнів початкових класів засобами технологій дистанційного навчання.	37
2.1. Характеристика стану сформованості самоосвітньої компетентності учнів початкових класів.	37
2.2. Технології дистанційного навчання як засіб формування самоосвітньої компетентності учнів початкових класів	45
2.3. Результати дослідно-експериментальної роботи	58
Висновки до II розділу	
Висновки	67
Список використаних джерел	70
Додатки	78
Додаток А	78
Додаток Б	80
Додаток С	83

ВСТУП

Актуальність дослідження. Приведення цілей і змісту системи сучасної початкової освіти України відповідно до вимог Болонської конвенції передбачає зміну акцентів із формування в учнів системи знань на створення умов для їх самостійного активного пошуку. Про необхідність оновлення системи національної освіти, зокрема у сфері підготовки вчителів початкових класів, наголошується в Національній доктрині розвитку освіти у XXI столітті, Законі України «Про освіту», Законі України «Про вищу освіту», Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»).

На етапі реформування вітчизняної системи педагогічної освіти виникли суперечності між традиційною підготовкою учнів початкових класів та новими вимогами суспільства до учнів Нової української школи, які мають бути готовими до активного самостійного набуття та використання знань під час навчання у навчальному закладі.

Відповідно до умов Болонської декларації в процесі навчання зменшується частка прямого інформування учня і розширюється застосування інтерактивних форм роботи учня під керівництвом учителя.

Тому пошук та обґрунтування шляхів формування самоосвітньої компетентності учнів початкових класів засобами технологій дистанційного навчання розглядається в якості складного інноваційного завдання роботи початкової школи.

Проблема самоосвіти привертала увагу багатьох дослідників. У наукових працях висвітлено різноманітні сторони дослідження означеного питання: визначено сутність, функції, особливості самоосвіти, її місце та роль у навчальній діяльності (І.Барсуков, А.Громцева, Г.Коджаспірова, Н.Кузьміна, І.Наумченко, В.Скнар, Р.Скульський, Г.Сухобська та ін.); загальнодидактичні основи самоосвіти (С.Архангельський, Ю.Бабанський,

В.Загвязинський, В.Сластьонін, Г.Щукіна); зміст та методи самоосвітньої діяльності учнів (В.Андрєєв, О.Гавришина, В.Догонова, С.Єлканов, М.Заборщикова, Е.Мірошніченко, О.Федорова та ін.); організація самоосвітньої діяльності (Г.Марковець, О.Муковіз, М.Рогозіна, Н.Сидорчук, В.Шпак та ін.); готовність до самоосвіти і пошук шляхів для її формування (О.Малихін, Г.Серіков, Н.Терещенко та ін.); керівництво самоосвітньою діяльністю молодих учителів (В.Новичков, Т.Симонова та ін.); оптимізація взаємозв'язку навчання та самоосвіти вчителів у системі навчання (Н.Косенко, Ю.Кричевський, В.Кучинський, П.Худоминський).

Питанню впровадження технологій дистанційного навчання у навчальний процес присвячували свої дослідження вчені України, а саме В.Биков, Ю.Горошко, В.Дровозюк, М.Жалдак, О.Жильцов, Ю.Жук, І.Забара, В.Ізвозчиков, В.Клочко, А.Коломієць, В.Монахов, Н.Морзе, О.Муковіз, Т.Олійник, А.Пеньков, С.Раков, Ю.Рамський, В.Розумовський, О.Співаковський та інші.

У контексті нашого дослідження також важливим є звернення до компетентнісного підходу в освіті, який знайшов відображення у дослідженнях Н.Бібік, В.Болотова, Н.Глузман, Б.Ельконіна, О.Заболотської, І.Зимньої, Н.Кічук, Є.Когана, А.Маркової, Л.Петухової, І.Родигіної, В.Серікова, Л.Хоружи, А.Хуторського та ін.

Однак, незважаючи на значну кількість праць цього спрямування, слід відмітити, що проблема застосування технологій дистанційного навчання у самоосвітній діяльності була недостатньо дослідженою, зокрема, формування самоосвітньої компетентності учнів початкових класів в Новій українській школі.

Отже, зростання ролі технологій дистанційного навчання у процесі підготовки учнів початкових класів, зокрема в формуванні його самоосвітньої компетентності в сучасних умовах, і наявні протиріччя дають підстави стверджувати, що наше дослідження **«Формування самоосвітньої**

компетентності в учнів початкових класів засобами технологій дистанційного навчання» є актуальним і своєчасним.

Мета і завдання дослідження. *Мета дослідження* полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності педагогічних умов формування самоосвітньої компетентності учнів початкових класів засобами технологій дистанційного навчання.

Для досягнення мети та перевірки гіпотези було поставлено такі *завдання*:

- проаналізувати стан розв'язання проблеми самоосвіти в історичному та психолого-педагогічному контексті;
- охарактеризувати структуру самоосвітньої компетентності учнів початкових класів;
- визначити критерії, показники, рівні та методи діагностики самоосвітньої компетентності учнів початкових класів засобами технологій дистанційного навчання;
- обґрунтувати та експериментально перевірити методiku формування самоосвітньої компетентності учнів початкових класів засобами технологій дистанційного навчання.

Об'єкт дослідження – система навчання учнів початкових класів.

Предмет дослідження – формування самоосвітньої компетентності в учнів початкових класів засобами технологій дистанційного навчання.

Гіпотеза дослідження. Формування самоосвітньої компетентності учнів початкових класів засобами технологій дистанційного навчання буде відбуватися ефективно за умови:

- раціонального поєднання традиційних і дистанційних технологій як чинника підвищення оптимізації навчального процесу;
- включення інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища як рівноправного суб'єкта процесу навчання;

- врахування особистісних запитів учнів, орієнтованих на можливості побудови власної траєкторії навчання;
- систематичної педагогічної діагностики процесу формування досліджуваного феномена.

Методи дослідження:

- *теоретичні:* аналіз, синтез, порівняння, систематизація, класифікація, моделювання з метою узагальнення теоретичних матеріалів, конкретизації базових понять, розробки програми дослідження;
- *емпіричні:* педагогічний експеримент як комплексний метод, що забезпечує перевірку теоретичних положень дослідження, анкетування, інтерв'ю, бесіда, педагогічне спостереження, тестування, моніторинг, рейтинг – для педагогічного моніторингу, збору необхідної інформації про рівні сформованості самоосвітньої компетентності учнів, а також констатувальний і формувальний етапи експерименту;
- *методи математичної статистики:* групування, ранжування, середнє арифметичне, графічні методи, критерій Пірсона використовувалися для кількісної обробки результатів дослідження.

Практична значущість одержаних результатів дослідження полягає в можливості їх використання у навчальному процесі початкової школи з метою формування самоосвітньої компетентності учнів початкових класів: обґрунтовано та експериментально перевірено методику формування означеної якості, методичні рекомендації щодо організації самоосвітньої діяльності учнів початкових класів в умовах технологій дистанційного навчання.

Експериментальна база. Дослідно-експериментальна робота проводилася автором на базі **Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини** протягом 2017 – 2018 навчального року. Всього експериментом було охоплено 20 учнів початкових класів.

Апробація дослідження. Результати дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри теорії початкового навчання Уманського державного

педагогічного університету імені Павла Тичини (2013 – 2014 рр.) та реалізовано у виступі Шостої всеукраїнської Інтернет-конференції «Проблеми початкової школи: традиції та інновації».

Публікації. Основні положення та результати дослідно-експериментальної роботи висвітлено у збірнику матеріалів і тез Шостої всеукраїнської Інтернет-конференції «Проблеми початкової школи: традиції та інновації».

Структура дослідження. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел (70 найменувань) та додатків.

Повний обсяг роботи – 87 сторінок. Дослідження містить 4 таблиці та 18 рисунків.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі здійснено розв'язання проблеми формування самоосвітньої компетентності учнів початкових класів, що виявляється у теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці методики формування означеного феномену засобами технологій дистанційного навчання. Одержані результати дослідно-експериментальної роботи підтвердили висунуту гіпотезу та дали змогу сформулювати наступні висновки:

1. Аналіз теоретичних джерел дослідження, науково-педагогічної літератури дозволив здійснити теоретичне та концептуальне осмислення проблеми дослідження. Було з'ясовано, що на сучасному етапі розвитку педагогічної науки та практики проблема формування самоосвітньої компетентності учнів початкових класів з використанням технологій дистанційного навчання недостатньо вивчена. Публікації вітчизняних і закордонних науковців висвітлюють загальнодидактичні основи самоосвіти, загальні проблемні питання щодо організації та керівництва самоосвітньою діяльністю учнів.

2. У дослідженні обґрунтована структура самоосвітньої компетентності, основними складниками якої є *досвід* (знання, вміння, навички, що поділяються на загальні та специфічні), *якості* (самостійність, цілеспрямованість, активність, критичність і гнучкість мислення, наполегливість, комунікативні якості, пізнавальні якості, здатність до самопізнання, наявність власної думки, здатність до сприйняття нової інформації), *спрямованість* (на самоосвіту, на удосконалення самоосвітньої діяльності, на використання ІКТ у процесі самоосвіти, на засвоєння нових знань, мотивація), *здатність до рефлексії* (самооцінка, самоаналіз, самоконтроль, саморегуляція, самозвітування щодо результативності роботи, визначення напрямків удосконалення самоосвітньої діяльності).

3. За результатами вивчення наукових джерел та аналізу роботи в системі дистанційного навчання «Центр освіти Оптіма», нами визначені критерії сформованості самоосвітньої компетентності учнів початкових класів: наявність мотивації для здійснення самоосвітньої діяльності; якість базових та інформаційних знань; реалізація власного досвіду в контексті застосування технологій дистанційного навчання; наявність умінь і навичок самоосвіти; рефлексія.

Для визначення готовності учнів початкових класів до самоосвіти було визначено рівні сформованості самоосвітньої компетентності: *базовий (низький) рівень; репродуктивний (середній) рівень; продуктивний (достатній) рівень; креативний (високий) рівень.*

4. За результатами дослідження були визначені педагогічні умови ефективного формування самоосвітньої компетентності, що відповідають вимогам сучасної освітньої парадигми. Це насамперед раціональне поєднання традиційних і комп'ютерних технологій як чинника підвищення оптимізації навчального процесу; включення інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища як рівноправного суб'єкта процесу навчання; педагогічна та психологічна готовність учителів впроваджувати інформаційно-комунікаційні технології в навчальний процес; врахування особистісних запитів учнів, орієнтованих на можливості побудови власної траєкторії навчання; систематична педагогічна діагностика процесу формування досліджуваного феномена.

Зважаючи на результати констатувального етапу експерименту нами була теоретично обґрунтована методика формування в учнів початкових класів навичок самоосвітньої діяльності під час навчання в системі дистанційного навчання «Центр освіти Оптіма». Вона складається з таких основних компонентів: мета, етапи формування самоосвітньої компетентності (підготовчий, діяльнісний, рефлексивно-оцінювальний), педагогічні умови, інформаційно-комунікаційне педагогічне середовище, моніторинг, результат.

Згідно отриманих результатів формувального етапу експерименту, базовий (низький) рівень сформованості самоосвітньої компетентності виявили 15,0 % учнів контрольної і 19,5 % – експериментальної груп; репродуктивний (середній) – 65,4 % і 49,5 %; продуктивний (достатній) – 16,8 % і 25,0 %; креативний (високий) – 2,8 % та 5,9 % відповідно. Зазначимо, що рівень сформованості самоосвітньої компетентності учнів у експериментальній групі покращився не лише в цілому, але й за окремими показниками. Це дозволяє підтвердити ефективність запропонованої методики формування самоосвітньої компетентності учнів початкових класів засобами технологій дистанційного навчання.

Результати дослідження є певним внеском у розвиток теорії та практики навчання початкової школи. Проте вони не вичерпують усіх аспектів проблеми формування самоосвітньої компетентності учнів початкових класів. Це відкриває нові перспективи наукового пошуку означеного спрямування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник [для студ. вузів] /А.М. Алексюк. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
2. Атаманчук Ю.М. Особливості організації самостійної роботи студентів в інформаційно-навчальному середовищі університету [Електронний ресурс] /Ю.М. Атаманчук. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N126/N126p007-013.pdf.
3. Беспалов П.В. Компьютерная компетентность в контексте личностно ориентированного обучения /П.В. Беспалов //Педагогика. – 2003. – № 4. – С. 41-45.
4. Беспалько В.П. Образование и обучение с участием компьютеров (педагогика третьего тысячелетия) /В.П. Беспалько. – М.: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2002. – 352 с.
5. Биков В.Ю. Інформатизація освіти і розвиток понятійно-термінологічного апарату системи навчання і освіти /В.Ю. Биков //Професіоналізм викладача вищої школи: освітні технології: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Миколаїв: ІЛОН, 2004. – С. 15-23.
6. Биков В.Ю. Проектний підхід і дистанційне навчання у професійній підготовці управлінських кадрів [Електронний ресурс] / В.Ю. Биков. – Режим доступу: <http://www.ime.edu-ua.net/cont/Bykov1.doc>
7. Білоусова Л.І. Технологія формування у майбутніх педагогів компетентності самоосвіти з використанням потенціалу інформаційно-навчального середовища /Л.І. Білоусова, О.Б. Кисельова //Інформаційні технології в освіті: [зб. наук. праць] /Гол. ред. Співаковський О.В. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2009. – Випуск III. – С. 11-20.
8. Богачик Т.С. Моніторинг освітнього середовища навчального закладу [Електронний ресурс] /Т.С. Богачик. – Режим доступу:

cvoippo.edu.ua/files/Osv_Buk_4.doc

9. Бойко Я. Самоосвіта як складова наукової компетентності майбутніх учителів /Я. Бойко //Гуманізація навчально-виховного процесу [зб. наук. праць] /Гол. ред. Сипченко В.І. – Слов'янськ, 2010. – Випуск LIII. – Частина 1. – С. 25-32.

10.Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна-Болонья-Саламанка-Прага-Берлін) /Упорядники: М.Ф. Степко, Я.Я. Болубаш, В.Д Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин. – Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В.Гнатюка, 2003. – 52 с.

11.Бондар В.І. Дидактика: [підручник] /В.І. Бондар. – К.: Либідь, 2005. – 264 с.

12.Буряк В. Розвиток професійно-педагогічних якостей у системі безперервної освіти /В. Буряк //Вища школа. – 2005. – № 2. – С. 50-57

13. Волинський В. Класифікація комп'ютерних програмно-педагогічних засобів навчання /В. Волинський //Інформатика. – 2005. –№ 7. – С. 42-46.

14. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник /Н.П. Волкова. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 576 с.

15. Воропай Н.А. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у самоосвітній діяльності студентів /Н.А. Воропай //Обрії: [науково-педагогічний журнал Івано-Франківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти]. – 2010. - № 2. – С. 58-62.

16. Глузман Н.А. Методико-математична компетентність майбутніх учителів початкових класів: [монографія] /Н.А. Глузман. – К.: ВИЩА ШКОЛА-XXI, 2010. – 407 с.

17. Головань М.С. Розвиток пізнавальної активності учнів в процесі навчання алгебри і початків аналізу на основі НІТ: дис...канд. пед. наук: 13.00.02 /М.С. Головань. – К., 1997. – 177 с.

18. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник /С.У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 567 с.

19. Гриценко В. Створення суспільства знань /В. Гриценко //Інформатика. – 2006. – № 8 (344). – С. 3-4.
20. Громцева А.К. Самообразование как социальная категория: Учебно-методическое пособие к спецкурсу /А.К. Громцева. – Л., 1976. – 159 с.
21. Дахин А. Компетенция и компетентность: сколько их у российского школьника? [Электронный ресурс] /А. Дахин. – Режим доступа: www.auditorium.ru/documents/other/discuss/intro2.html
22. Державний стандарт початкової загальної освіти //Урядовий кур'єр. – 2011. - № 92. – С. 1-35.
23. Дистанційне навчання. Поняття дистанційного навчання [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ukped.com/skarbnichka/665-.html>
24. Добридень А. Формування самоосвітньої компетентності майбутнього вчителя засобами інтерактивного навчання /А.Добридень // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2010. - № 1. – С. 59-64.
25. Енциклопедія освіти /За ред. В.Г. Кременя. – К.: Хрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
26. Жалдак М.И. Система подготовки учителей к использованию информационной технологии в учебном процессе: дис... в форме науч. доклада докт. пед. наук: 13.00.02 /М.И. Жалдак. – Москва, 1989. – 48 с.
27. Жук. Ю.О. Теоретико-методологічні проблеми формування інформаційного освітнього простору України [Електронний ресурс] /Ю.О. Жук. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em3/content/07zuoeei.html>
28. Закон України «Про національну програму інформатизації» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/74/98-вр>
29. Захарова И.Г. Информационные технологии в образовании: учебное пособие [для студ. высш. пед. учеб. завед.] /И.Г. Захарова. – М.: Академия, 2003. – 192 с.

30. Захарова И.Г. Формирование информационной образовательной среды высшего учебного заведения [Электронный ресурс] /И. Г. Захарова. – Режим доступа: www.tmnlib.ru/DbFileHandler.axd?1389
31. Зимняя И.А. Ключевые компетентности – новая парадигма результата образования /И.А. Зимняя //Высшее образование. – 2003. – № 5. – С. 34-42.
32. Зимняя И.А. Педагогическая психология: учебник [для вузов] /И.А. Зимняя. – 2-е изд., доп., испр. и перераб. – М.: Логос, 1999. – 384 с.
33. Иванютина В.И. Формирование ключевых компетентностей учеников на уроках математики [Электронный ресурс] /В.И. Иванютина. – Режим доступа: <http://festival.1september.ru/articles/416315/>
34. Карпов А.В. Рефлексивность как психическое свойство и методика ее диагностики /А.В. Карпов //Психологический журнал. – 2003. – № 5. – С. 26-30.
35. Коваленко Н.В. Формування самоосвітньої компетентності учнів основної школи сільської місцевості: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.09 /Н.В. Коваленко. – К., 2009. – 20 с.
36. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики /[під заг. ред. О. В. Овчарук]. – К.: К.І.С., 2004. – 112 с.
37. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>
38. Красножон О.Б. Проблема використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі математичної підготовки майбутніх учителів фізики [Електронний ресурс] /О.Б. Красножон. – Режим доступу: www.bdpu.org/scientific_published/pedagogics_1_2007/22.doc
39. Кузнецов А.А. Системообразующая роль информатики в содержании школьного образования /А.А. Кузнецов, С.А. Бешенков, В.Ю. Лыскова, Е.А. Ракитина //Двенадцатилетняя школа. – 2000. – № 1. – С. 44-47.

40. Машбиц Е.Й. Психолого-педагогические проблемы компьютеризации обучения /Е.Й. Машбиц. – М.: Педагогика, 1988. – 192 с.
41. Михеев В.И. Моделирование и методы теории измерений в педагогике. – 3-е изд., стереотип. /В.И. Михеев. – М.: КомКнига, 2006. – 200 с.
42. Муковіз О.П. Формування вмінь самостійної пізнавальної діяльності у студентів педагогічних факультетів засобами інформаційних технологій: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 /О.П. Муковіз. – К., 2008. – 222 с.
43. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті. //Освіта України. – 2001. – № 29. – С. 4-6.
44. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія /За ред. І.А. Зазюна. – К.: Вид-во «Вінол», 2000. – 636 с.
45. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз [В.П. Андрющенко, І.А. Зязюн, В.Г. Кремень, С.Д. Максименко, Н.Г. Ничкало] /АПН України; Інститут педагогіки і психології професійної освіти /За ред. В. Г. Кременя. – К.: Наукова думка, 2003. – 854 с.
46. Нечипоренко В.П. Информационная инфраструктура научно-технического развития России: Проблемы и решения /В.П. Нечипоренко //Информационное общество. – 2000. – №1. – С. 19.
47. Ожегов С.И. Словарь русского языка: 70000 слов /Под ред. Н.Ю. Шевцовой. – 23-е изд., испр. – М.: Рус. яз., 1991. – 917 с.
48. Педагогические технологии дистанционного обучения: учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений, обучающихся по пед. спец. / [Е.С. Полат и др.]; под ред. Е.С. Полат. – 2-е изд., стер. – М.: Академия, 2008. – 392 с.
49. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / [З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова, І.О. Бартенева, І.М. Богданова] /За ред. З.Н. Курлянд. – 3-е вид., перероб., доп. – К.: Знання, 2007. – 495 с.
50. Петухова Л.Є. Теоретико-методичні засади формування інформатичних компетентностей майбутніх учителів початкових класів: дис.

... доктора пед. наук: 13.00.04 /Л.Є. Петухова. – Одеса, 2009. – 564 с.

51. Петухова Л.Є. Теоретичні основи підготовки вчителів початкових класів в умовах інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища: Монографія /Л.Є. Петухова. – Херсон: Айлант, 2007. – 200 с.

52. Положення про дистанційне навчання: Наказ МОН України від 25.04.2013 № 466 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>

53. Положення про електронний навчальний курс [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nip.tsaa.org.ua/pluginfile.php/68/mod_resource/content/1/Положення_ЕНК.pdf

54. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nam.kiev.ua/norm/pro_org.htm

55. Практикум по экспериментальной и прикладной психологии: Учеб.пособие /Л.И.Вансовская, В.К.Гайда и др. /[Под ред. Крылова]. – СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 1997. – С. 43-50.

56. Преображенская И.Н. Формирование самообразовательной компетентности студентов художественно-графических специальностей (на материале дисциплин информационного цикла): дис. ... канд.. пед. наук: 13.00.08 /И.Н.Преображенская. – Воронеж, 2008. – 205 с.

57. Роберт И.В. Современные информационные технологии в образовании: дидактические проблемы, перспективы использования /И.В. Роберт. – М.: Школа–Пресс, 1994. – 254 с.

58. Савченко О.Я. Уміння вчитися як ключова компетентність загальної середньої освіти /О.Я. Савченко //Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики /[Під. заг. ред. О.В. Овчарук]. – К.: «К.І.С.», 2004. – С. 35-46.

59. Семотюк О.П. Сучасний словник іншомовних слів /О.П. Семотюк. – Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. – 464 с.
60. Система дистанційного навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dls.udpu.org.ua>
61. Смирнова-Трибульська Є.М. Дистанційне навчання з використанням системи MOODLE: теоретичний і практичний аспект / Є.М. Смирнова-Трибульська // Інформаційні технології в освіті. – 2008. – № 1. – С. 145 – 154.
62. Солдаткин В.И. Информационно-образовательная среда открытого образования /В.И. Солдаткин //Тезисы докладов IX Всероссийской научно-методической конференции [«Телематика 2002»]. – СПб., 2002. – С. 64-70.
63. Теория и практика дистанционного управления: учеб. пособие для студентов высш. учеб. заведений / Е. Полат, М. Бухаркина, М. Моисеева; под ред. Е. Полат. – М.: Академия, 2004. – 416 с.
64. Хуторской А. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования /А. Хуторский //Народное образование. – 2003. – № 2. – С. 58-64.
65. Цимбалару А.Д. Компонентно-структурний аналіз поняття «освітній простір» [Електронний ресурс] /А.Д. Цимбалару. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/20_PRNiT_2007/Pedagogica/23997.doc.htm
66. Чеботарева Е.С. Информационные технологии в развитии самообразовательной компетентности студентов [Электронный ресурс] /Е.С. Чеботарева. – Режим доступа: <http://ito.edu.ru/2008/Kursk/II.html>
67. Штофф В.А. Моделирование и философия /В.А. Штофф. – Л.: Наука, 1966. – 301 с.
68. Шуневич Б. Розвиток основних компонентів для організації дистанційного навчання в Україні / Б. Шуневич // Проблеми освіти: наук.-метод. зб. – К., 2003. – Вип. 33. – С. 45 – 56.
69. Щолок О.Б. Компетентність самоосвіти як педагогічна проблема

/О.Б. Щолок //Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Луганськ, 3-5 жовтня 2007 р.). – Луганськ: Альма-матер, 2007. – Частина 3. – С. 167-175.

70. Янковець А.В. Підготовка майбутніх перекладачів засобами інформаційно-комунікаційних технологій у вищих військових навчальних закладах: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 /Янковець А.В. – Хмельницький, 2005. – 211 с.